

ARBEIDSPROGRAM 2022 – 2024

Vedtatt av landsmøtet 24. april 2022

Arbeidsprogrammet fortel kva Naturvernforbundet skal prioritera i landsmøteperioden 2022 – 2024, og er eit arbeidsdokument med mål for desse to åra. Landsstyret er ansvarlege overfor landsmøtet for oppfølging av måla.

Eit klart mål er at lokal- og fylkeslaga finn inspirasjon i arbeidsprogrammet til kva dei vil jobba med og korleis. Slik skapar me samhald, og styrkar gjennomslagskrafta vår.

Arbeidsprogrammet fylgjer prinsippprogrammet.

Satsingsområde 1:

Eit synleg og slagkraftig Naturvernforbund

I 2024 har Naturvernforbundet mange tusen nye medlemmar, fleire frivillige og fleire lokallag. Me er ei brei og mangfaldig folkerørsle for natur og klima. Samarbeidet mellom dei ulike ledda i organisasjon er styrka, og me har fått fleire økonomiske bein å stå på. Me har skapt faglege møteplassar gjennom nettverk og utval.

Mål

- Me skal runda 45 000 medlem, og styrande organ i alle ledd av organisasjonen skal ha eit representativt mangfald. Me skal aktivt rekruttera fleire med minoritetsbakgrunn.
- Alle medlemmane skal få tilbod om å verta aktive, og me skal engasjera minst 30% fleire til å verta frivillige/aktive.
- Me skal ha minst 100 aktive lokal- og studentlag.
- Inntektene frå gåver og medlemmar skal auka, og fastgjevarordninga skal særskilt styrkast.
- Alle fylkeslag skal ha tilsetressursar, og gode, inkluderande arbeidsmiljø. Me jobbar for like arbeidsvilkår på tvers av fylkeslaga.

Slik skal me nå måla

Oppfylging av medlemmane våre:

- I alle kanalane våre skal det vera synleg og lett å forstå kva ein kan gjera som frivillig i Naturvernforbundet sine lokal- og fylkeslag, og korleis ein kan bli aktiv.
- Fylkeslaga skal få hjelp til å leggja til rette for sosiale møteplassar for medlemmar.

Kommunikasjon:

- Me skal laga ein positiv og engasjerande kommunikasjonsstrategi for heile organisasjonen med fokus på kvifor naturvern er så viktig for å bremsa klimaendringane, og korleis forbruk heng saman med både klima og naturvern.

Oppfylging av lokal- og fylkeslag:

- Me skal samarbeida om å laga ein kampanje i forkant av kommune- og fylkestingalet i 2023.
- Me skal auka kompetansen i organisasjon vår på rekruttering, mangfald og inkludering gjennom å spreia medvit, bygga nettverk og tilby skoling.
- Me skal laga eit opplegg for å støtta lokal- og fylkeslag med rekruttering og oppfølging av nye frivillige. Opplegget skal ha særskilt fokus på mangfaldet av oppgåver ein kan ha som frivillig i Naturvernforbundet.
- Me skal laga ein vegvisar med råd til korleis fylkeslag kan jobba for å oppretta nye lokallag og støtta dei som treng det.
- Me skal få på plass ein ressursbank som m.a. inneheld bilete, film, kampanjemateriell og malar.

- Me skal oppretta faste, regelmessige møtepunkt mellom sekretariatet og fylkes- og lokallag.
- Fylkes- og lokallag skal jamleg få informasjon om kva sekretariatet kan bidra med og kven dei kan ta kontakt med om ulike ting.
- Me skal laga eit felles årshjul med nasjonale aktivitetar og kampanjar for organisasjonsfamilien.

Styrking av organisasjonen:

- Nettverka og utvala i Naturvernforbundet skal vere ein ressurs for arbeidet i organisasjonen.
- Me skal gjera «retteiinga for valkomitear i lokal- og fylkeslag» kjend for valkomiteane i alle ledd av organisasjonen.
- I tillegg til utvala nedsett av landsstyret, skal me oppretta uformelle, mest mogleg sjølvorganiserte nettverk for tillitsvalde og frivillige på tvers av dei ulike ledda i organisasjonen, med fokus på aktuelle tema.
- Me skal oppretta ei gruppe i Naturvernforbundet som skal gje råd i klima- og miljøraker kring samisk natur- og kulturgrunnlag.
- Me skal vidareutvikla samarbeida med Natur og Ungdom og Miljøagentane.
- Me skal jobba vidare for ein god organisasjonskultur kor me har respekt for kvarandre og jobbar for felles mål.

Fylkestilsette:

- Me skal leggja til rette for meir samarbeid mellom fylkes- og regionstilsette, til dømes gjennom samlingar minst éin gong i året, der også ressurspersonar i sekretariatet er med.
- Me skal undersøka om fylkeslaga ynskjer å ha tilsette i alle fylke, og i så fall greia ut kva det vil seia for Naturvernforbundet økonomisk, administrativt og personalmessig.

Satsingsområde 2: Ein levande og livskraftig natur

Naturen med sitt rike mangfald er grunnlaget for alt liv på jorda. Naturen treng eit langt sterkare vern mot vidare nedbygging. For å stoppa og snu tapet av den uerstattelige artsrikdommen og bremsa klimaendringane, treng me ein levedyktig natur og eit miljø i balanse. Naturvernforbundet skal vera naturen sin fremste forsvarar, og arbeida systematisk for å auka rettsvernet til naturen. Me skal spreia kunnskap om naturen sin eigenverdi, og den grunnleggjande menneskelege trongen for naturopplevingar og friluftsliv.

Mål

- Noreg fylgjer opp dei internasjonale natur- og klimaforpliktingane sine og er på god veg mot målet om 30 % vern på land og til havs innan 2030.
- I tråd med FN sine målsettingar skal netto natur i Noreg auka gjennom ivaretaking av natur, spesielt truga naturtypar, og restaurering av øydelagt natur.
- Stortinget skal innføre eit nasjonalt naturbudsjett, samt natur- og arealrekneskap som styringsverktøy i kommunane si planforvaltning.
- Plan- og arealforvaltinga skal tilbakeførast til Klima- og miljøverndepartementet.
- Prosessen med å oppretta ein miljøklagedomstol eller tilsvarande i Noreg skal vera i gang.
- Noreg skal ha verna 8 % av den produktive skogen.
- Fem utvalde kulturlandskap skal opprettast.
- Naturøydeleggjande utbyggingar skal stoppast, t.d. vass- og vindkraftutbygging, motorvegar, hytteutbygging, oppdrett og anna industri.
- Repparfjord og Førdefjorden skal reddast frå gruvedumping.
- Ein redningsplan for Oslofjorden skal stoppa forureining og andre trugsmål.
- Me skal setja meir fokus på naturmangfald også i natur som er særskilt forma av menneske, som bymiljø og kulturlandskap.

Slik skal me nå måla

- Me skal vere synlege og slagkraftige i samband med internasjonale toppmøter om naturmangfald og klima.
- Landsstyret skal velja to konkrete saker som får særskild fokus innanfor kvart av desse områda: vindkraft, vasskraft, oppdrett og motorveg. Me skal løfta desse prioriterte sakene fram som døme på systemendringane som krevst på kvart område.
- Støtta opp under lokal motstand mot utbygging av vindkraft, vasskraft, oppdrett og motorvegar der kampen står om ivaretaking av naturmangfald.
- Me skal jobba for at gjevne konsesjonar for vindkraft ikkje får utsett frist for å bli sett i drift.
- Lokallaga skal få tilbod om informasjon, opplæring og støtte, slik at dei kan påverka arealplanar og arealbruk i kommunane.
- Me skal skapa engasjement rundt lokale og regionale verneprosessar. Lokal- og fylkeslag skal få støtte i oppfølging av vernesaker
- Me skal jobba for sterk folkeleg mobilisering for effektive tiltak for vern av naturmangfaldet, spesielt ved å reisa lokal motstand mot nedbygging av naturen.
- Me skal arbeida for å verna om nærnatur, grønne lunger og grønne korridorar samt elvedalar i byar og tettstader.

- Me skal arbeida for å ta vare på all gamal naturskog og eit forbod mot hogst i slik skog inntil naturverdiane er registrerte og verneplanarbeidet for skog er slutført.
- Me skal arbeida for eit forbod mot framande treslag som sitka og lutz.
- Me skal jobba for revidering av skoglova og forskrift om berekraftig skogbruk, slik at omsyn til natur og friluftsliv vert styrka. Me skal òg jobba for strengare og tydelegare miljøkrav til skogbruket som kan etterprøvast, inkludert forbod mot miljøskadelege driftsformar som gjødsling og sprøyting, og for uavhengig offentleg kontroll av krava.
- Me skal arbeida for meir miljøvenleg skogbruk og skogforvaltning gjennom ei utfasing av flatehogst til fordel for eit kontinuitetsskogbruk. Eksisterande einsaldra kulturskog bør tilpassast lukka formar for hogst.
- Me skal arbeida for å stansa statleg støtte til skogsvegar for hogst i ulendt terreng.
- Me skal arbeida for øyremerka ressursar og kapasitet til naturkartlegging, areal- og naturrekneskap og miljøkompetanse i kommunane.
- Me skal arbeida for betre og uavhengige naturkartleggingar og konsekvensutgreiingar.
- Me skal arbeida for at inngrepsfri natur vert innført som styrande kriterium for arealpolitikken og sikra at samanhengande naturområde blir verna.
- Me skal arbeida for at restaurering blir eit eige reguleringsføremål i kommuneplanen sin arealdel (pbl § 11-7).
- Me skal forsvare verneplanen for vassdrag og jobba for at fleire vassdrag vert varig verna.
- Me skal arbeida for å ta vare på alle myr- og våtmarksområde gjennom vern, restaurering og strenge reglar for bruk, samt forbod mot grøfting og utbygging i slike område.
- Me skal arbeida for sterkare vern av fleire naturområde både på land og i sjøen, og betre oppfølging av verneføreskrifter.
- Me skal fokusera på den totale påverknaden som havbruk har, og arbeida for at trafikklysordninga vert utvida til å omfatta fleire miljøfaktorar.
- Me skal skapa lokalt og nasjonalt engasjement i gruvesaka, og jobba for forbod mot dumping av gruveavfall i sjø, samt avgift på deponering av restmasse og uttak av nye, ubrukte massar.
- Me skal arbeida for å ta vare på dyrka jord og anna verdifulle jordbruksareal, mellom anna gjennom ein kraftig auke i insentivordningar for skjøtt av kulturlandskap. Me skal også jobba for at større område vert sett av til robust kantsonevegetasjon, og for driftsformer som hindrar avrenning.
- Me skal arbeida for ei kunnskapsbasert rovdyrforvaltning som sikrar levedyktige populasjonar og lever opp til internasjonale krav og løfte. Dette skal me gjera gjennom heilskapleg fagbasert arbeid, og dialog med sauenæringa, reindrifta og lokale aktørar.
- Me skal arbeida for innstramming av motorferdslelova med forbod mot oppretting av fornøylesløyper for snøskuter i inngrepsfri natur, reindriftsområde og viktige friluftsområde.
- Me skal gje innspel til redningsplanen for Oslofjorden.
- Ivaretaking av natur er viktig for å binda klimagassar. Me skal arbeida for vern, restaurering og berekraftig forvaltning av skog, myr og gamle kulturmarker som verkemiddel i klimakampen.
- Me skal medverka til at det vert oppretta ein norsk miljøklagedomstol eller tilsvarande.

Satsingsområde 3:

Eit energieffektivt og fossilfritt samfunn

Klimaet vert stadig meir ustabilt og ekstremt grunna dei menneskapte klimagassutsleppa som hopar seg opp i atmosfæren. Naturvernforbundet skal stå fremst på barrikadane for å få dei årlege utsleppskutta me treng i Noreg og globalt for å nå 1,5-gradersmålet.

Mål

- Noreg gjennomfører sin del av 1,5-gradersmålet ved at vi kuttar våre utslepp med minst 3 millionar tonn kvart år frå og med 2022.
- Stortinget skal stoppa tildeling av nye oljelisensar, og vedta ein plan for avvikling og rettferdig omstilling av fossilindustrien.
- Planane om elektrifisering av sokkelen med kraft frå land skal vera skrinlagt.
- Stortinget skal vedta eit forpliktande mål for energisparing og -effektivisering for Noreg, og ein plan for å nå målet i tråd med 1,5-gradersmålet.
- Det skal vera praksis i Noreg at eksisterande vegar og jernbanar vert utbetra og rusta opp, og at ferjer vert elektrifisert i staden for flytrafikk og bygging av firefelts motorvegar med 110 km/t.
- Naturvernforbundet skal vera ein premissleverandør som set krav om at ny industri skal vera utsleppsfri, ikkje bygger ned natur eller øydelegg miljøet.

Slik skal me nå måla

- Me skal koma med forslag til konkrete, årlege utsleppskutt og korleis regjeringa kan innføre desse.
- Me skal byggja tettare allianse og samarbeid med fagforeiningane og andre relevante aktørar for berekraftig omstilling vekk frå fossil energiforbruk.
- Me skal jobba for folkeleg mobilisering for effektiv og rettferdig klimapolitikk, gjennom klimastreikar, demonstrasjonar og andre tiltak.
- Me skal arbeida for karbonprising og kompensasjon til folket ved å synleggjera KAF (karbonavgift til fordeling) som ein viktig del av løysinga i klimadebatten i Noreg.
- Også globalt skal me jobba for karbonprising i alle land og skattelegging av internasjonal vare- og persontransport i dei årlege klimatoppmøta (COP).
- Me skal arbeida for at myndigheitene prioriterer mellom kraftkrevjande tiltak, slik at det ikkje lenger er slik at den som spør først, får først.
- Me skal arbeida for reduksjon i flytrafikken og særskilt prioritera innsats for å stoppa tredje rullebane på Gardermoen.
- Me skal jobba for at trafikk vert flytta frå fly og bil til bane og sjø. Utbetring og vedlikehald av eksisterande vegar og jernbanar, inklusiv utgreiing av fleirbruksbanar for høg fart, samt elektrifisering av ferjer og hurtigbåtar, skal ha topp prioritet.
- Me skal jobba for satsing på at kollektive alternativ til fly og bil vert billigaste og beste reisemåte mellom dei største byane og landsdelane.
- Me skal inspirera folk og verksemder til å redusera energiforbruket, t.d. gjennom kampanjar.

- Me skal synleggjera det store potensialet som ligg i å frigjera verdifulle energiresursar gjennom skikkeleg satsing på energisparing- og effektivisering. Ei slik satsing vil både skapa arbeidsplassar og frigje fornyeleg energi til klimaomstillinga.
- Me skal arbeida for politisk gjennomslag for langt betre insentivordningar for at folk og verksemdar skal gjera energisparing- og effektiviseringstiltak.
- Me skal jobba for at det vert lagt til rette for å ta i bruk småskala energiproduksjon slik som solenergi, berg- og jordvarme i bustadar, bygg og industri. Me skal synleggjera korleis dette også reduserer presset for utbygging av fleire kraftlinjer.
- Me skal synleggjera den internasjonale klimainnsatsen vår og visa at me jobbar for å fasa ut kol, olje og gass også andre stader i verda.

Satsingsområde 4:

Eit rikare liv med lågare forbruk

Fellesnemnaren for alle miljøproblema er det samla overforbruket vårt av kloden sine ressursar. Å bremsa klimaendringane og snu tapet av natur og arts mangfaldet, krev djuptgripande endringar i korleis me lever og handlar. Naturvernforbundet skal jobba for politiske tiltak som legg til rette for eit lågare forbruk, samt ei rettferdig omstilling i Noreg og globalt. Me skal formidla og skapa naturglede, og visa at eit enklare og mindre materialistisk liv gjev auka livskvalitet.

Mål

- Noreg skal redusera det materielle forbruket sitt i overgangen til ein sirkulær økonomi. Dette kan mellom anna skje ved tiltak i form av skattar og avgifter spesielt retta inn mot grupper med høye inntekter og forbruk.
- Naturskadeleg hyttebygging skal stoppast, medan meir miljøvenleg bruk av hytter, som deleløysingar, skal auka.
- Naturvernforbundet held fram med å vera ein sentral aktør i arbeidet mot plastforureining, og for å redusera avfall frå forbruk og gruveindustri.
- Me skal styrka samarbeidet med andre miljøorganisasjonar internasjonalt, med særleg fokus på betre ressursforvalting og naturvern.

Slik skal me nå måla

- Me skal leggja til rette for at fylkes- og lokallag kan jobba med miljøvenleg kvardag og forbruk, t.d. klesbytedag, fiksefestar, nabolagsmarknadar, ryddeaksjonar og førebyggjande kampanjar. Me skal også leggja til rette for arrangement med fokus på naturglede, miljøvenleg matproduksjon og redusert matsvinn.
- Me skal vidareutvikla samarbeida med miljøgrupper i Russland om organisasjonsutvikling, naturvern, klima og atomtryggleik.
- Me skal vidareutvikla samarbeida med lokalsamfunn i Togo og Mosambik om naturressursforvaltning og tilgang til fornyelege energi.
- Gjennom kampanjer skal me visa korleis natur- og klimakrisa er ein reaksjon på overforbruket vårt.
- Me skal byggja folkeleg forståing for konsekvensane mineralutvinning og ressursforbruk har for miljøet.
- Me skal fremja og jobba for positive, konstruktive og løysingsorienterte aktivitetar og saker om deling, ombruk, gjenbruk, reparasjon og attvinning.
- Me skal arbeida politisk for redusert forbruk og ein sirkulær økonomi, retta mot folk, offentleg sektor og verksemdar, gjennom produsentansvar og insentivordningar for redusert forbruk, som mellom anna fjerning av moms på reparasjonar.
- Me skal arbeida for politiske tiltak som fremjar delingsøkonomi, t.d. meir deling av hytter, framkomstmiddel, utstyr og liknande.
- Gjennom ein kampanje skal me jobba for standardisering og krav om at forbrukarprodukt som datamaskiner, mobiltelefonar og kvitevarer skal vera haldbare og kompatible, og at dei skal kunna reparerast.

